

החורף כאן – האם היעדרות עובד בשל תנאי מזג אוויר קשים מזכה בשכר?

הכותבת: עו"ד קרן זיו*

לעיתים עובדים נעדרים מהעבודה בשל מזג אוויר סוער, הצפות, שלג וכו'. עולה השאלה – האם חלה על המעסיק חובה לשלם לעובד שכר בגין היעדרות?

ככלל, מעסיק אינו מחויב לשלם לעובד שכר בגין היעדרותו מהעבודה כתוצאה ממזג האוויר.

יזכר כי עובד, אשר נעדר מעבודתו, אינה זכאי לשכר, למעט באחד משני המקרים הבאים:

1. היעדרות המעוגנת בחוק (חוק דמי מחלה, חוק חופשה שנתית וכו'), בהסכמים קיבוציים וצווי הרחבה או בהסכם העסקה אישי.

2. המעסיק עצמו מנע מן העובד לעבוד באופן חד צדדי, כלומר – העובד היה מוכן ומזומן לעבוד אך המעסיק מיוזמתו או בשל נסיבות אחרות התלויות בו אינו מספק לעובד עבודה.

מכאן, כי אם מדובר בהיעדרות מן העבודה בשל מזג אוויר סוער או בשל נסיבות אחרות שהן בגדר "כוח עליון" המונעות מן העובד להתייצב לעבודה, העובד לא יהיה זכאי לשכר עבודה, אלא אם קיים הסדר אחר בהסכם קיבוצי או צו הרחבה החלים על הצדדים או בהסכם ההעסקה האישי של העובד. יחד עם זאת, ניתן, לבקשת העובד, לזקוף את ימי היעדרותו על חשבון צבירת ימי החופשה השנתית שלו.

היעדרות בשל תנאי מזג אוויר בענף הבניה

בענף הבניה תנאי מזג אוויר קשים עשויים להיות קריטיים ולסכן את חיי העובדים, ולכן ההסכם הקיבוצי בענף וצו ההרחבה אשר ניתן מכוחו, מקדישים פרק שלם לנושא פגעי מזג האוויר, וקובעים כי:

1. עובד אשר קיבל הוראה ממעסיקו לא לצאת לעבודה עקב פגעי מזג אוויר יהיה זכאי לתשלום עבור 4 שעות עבודה בגין אותו יום.

2. במקרה בו העובד התחיל בעבודה, ובמשך היום קיבל הוראה ממעסיקו להפסיק לעבוד בגלל פגעי מזג אוויר, יהיה העובד זכאי לקבל תשלום עבור שעות העבודה שעבד בפועל בצירוף תשלום עבור ארבע שעות, בתנאי שבסך הכל יקבל תשלום שאינו עולה על תשלום יום עבודה רגיל.

3. במקרה של פגעי מזג אוויר, היה ועובד הגיע למקום ממנו יוצאים לעבודה ברכב המעסיק, והרכב לא הגיע (לאחר המתנה של שעה אחת לפחות) – ישולם לו עבור 4 שעות עבודה. עובד אשר המתין לפחות שעה אחת ישולם שכר שעה אחת גם עבור המתנה, אולם אם הוא יצא לעבודה בתום המתנה – לא תיחשב שעת המתנה לשעת עבודה. יחד עם זאת, אם הודיע המעסיק לעובד שלא להגיע למקום הריכוז, והעובד עשה כן על דעת עצמו – לא יקבל תשלום מעבר ל-4 שעות עבודה בגין אותו יום.

4. במקרה בו קיבל עובד בענף הוראה להמתין במקום העבודה בשל פגעי מזג אוויר, יהיה זכאי לשכר עבור שעות המתנה נוסף על שעות העבודה בפועל. אולם, קיבל הוראה להמתין ועזב את מקום העבודה על דעת עצמו, יקבל תשלום בעד שעות עבודתו בפועל בלבד.

בנוסף, הפסיקה הכירה בזכותו של עובד בענף הבניה להפעיל שיקול דעת ולהפסיק את עבודתו עקב מזג אוויר שלפי הערכתו עשוי לסכן אותו, גם אם המעסיק לא הורה לעשות כן.

כך, לפני כשלוש שנים הנושא הגיע לפתחו של בית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע, ונפסק פיצוי של 60,000 ₪ למנופאית אשר פוטרה לאחר שסירבה להמשיך להפעיל מנוף באתר בנייה באשקלון ביום בו שררו רוחות חזקות.

בפסק הדין נקבע כי שיקול הדעת הסופי האם לבצע עבודה בתנאי מזג אוויר מסוימים והאם בכלל ניתן לעלות על עגורן או להישאר בתא המפעיל, נתונים באופן בלעדי למנופאי עצמו אשר מכיר את תנאי העבודה, את מצב העגורן ואשר "חש את השטח", והמעסיק מחויב לכבד את שיקול דעתו המקצועי.

*עו"ד קרן זיו, היא בעלת משרד, המתמחה בליווי, ייעוץ וייצוג מעסיקים בתחום של דיני העבודה ויחסי העבודה, האישיים והקיבוציים.